

Стрілюк О.Б.

*Навчально-науковий інститут історії
та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського
НУЧК імені Т.Г. Шевченка.
olenastriliuk@ukr.net*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ШКІЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЄВРОПІ: ДОСВІД І НАЙКРАЩІ ПРАКТИКИ»

В статтє анализируеться опыт преподавания курса о школьных инновационных образовательных технологиях в Европе. Особое внимание уделяется целям, содержанию, ожидаемым результатам курса.

Ключевые слова: инновации, Интернет-технологии, Европейский Союз.

The experience of teaching a course about school innovative educational technologies in Europe is analyzed in this article. Particular emphasis is placed on the objectives, content, expected results of the course.

Key words: innovation, Internet technologies, European Union.

Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка за підтримки програми Європейського Союзу Erasmus+ на пряму Jean Monnet ініціював проєкт «Європейський освітній простір: можливості та виклики для України» [1]. Мета проєкту – ознайомити студентів – майбутніх педагогів, з найкращими освітніми практиками європейських країн та розробити механізми їх впровадження в нашій країні.

Розуміючи, що сучасна школа потребує фахівців творчих, креативних, здатних швидко орієнтуватись в насиченому інформаційному просторі, а також ухвалювати нестандартні рішення, вчитися та розвиватися протягом всього життя, в рамках проєкту запропоновано вивчення курсу: «Шкільні інноваційні освітні технології в Європі: досвід і найкращі практики». Курс зорієнтований на те, щоб ознайомити зі структурою системи шкільної освіти в країнах ЄС, технологіями навчання та викладання, інноваціями в середній освіті. Теоретична та практична діяльність в рамках цього курсу поєднуються з метою забезпечення формування необхідних компетентностей майбутніх викладачів.

Вже з перших лекцій студенти дізнаються про те, що Європа, занепокоєна значною кількістю осіб, які не закінчують старші класи середніх шкіл, прагне виробити загальний підхід, коли школи розглядаються як середовище спільної відповідальності педагогів, шкільних лідерів, батьків. Акцент робиться на тому, що якісна освіта має відповідати потребам учня, а не вимагати від нього пристосування до існуючої системи. У країнах ЄС існує універсальна, цільова та індивідуальна підтримка учнів. Також значна увага приділяється загальному шкільному клімату, створенню широкого спектру служб підтримки, які турбуються про учня. Важливим моментом є також ефективні партнерські відносини між родиною та школою. Комунікація має бути взаємною, збалансованою, постійною. Батьківська участь у рішеннях, пов'язаних з навчанням, а також з організацією шкільного життя, сприяє прозорості, врахуванню реальних потреб родини та створює більше почуття відповідальності щодо освітнього процесу. Інструменти ІКТ можуть підтримувати спілкування з батьками (електронні щоденники, інформаційні бюлетені, інтерактивні вебсайти). Також важливою залишається співпраця з професіоналами та службами в різних сферах, тобто, залучення зацікавлених сторін [2].

Такий досвід країн ЄС може бути корисним і для нас, а тому студентам пропонується детальніше ознайомитись з особливостям шкільного управління в окремих країнах Європи, плануванням роботи та моніторингом шкіл, шкільним менеджментом. Окрема увага приділена ставленню до вчительської професії та необхідності здобуття вчителем потрібних навичок та компетентностей, робиться наголос на необхідності постійного професійного зростання вчителів. Студенти – майбутні педагоги, мають бути готові до того, що професія зобов'язуватиме вчитись протягом всього життя.

Сучасне покоління більшість знань отримає з Інтернет-ресурсів. Проте, оскільки мотивація до навчання часто відсутня, то це призводить до нестачі базових знань та навичок, поверхневого кругозору, а знання, що здобуваються в режим он-лайн, здебільшого мають ситуативний характер. Щоб запобігти такій ситуації, а також підготувати студентів до майбутніх професійних викликів, кілька пар курсу присвячені питанням використання Інтернету в освітньому процесі. Особлива увага приділена хмарним технологіям та їх перевагам, використанню сервісів Google в освіті. Зі студентами обговорили, якими є правила успішного пошуку інформації, що собою представляють сервіси спеціалізованого пошуку Google Книги та Академія, які переваги надає доступ до Gmail та навіщо потрібне електронне сховище даних Google Диск. Тепер студенти знають, як працювати з Google Class та ефективно організовувати дистанційне та самостійне навчання учнів. Треба створити якісну презентацію чи блог, провести он-лайн опитування? З сервісами Google можливо все!

Більша частина лекційного курсу присвячується інноваціям в освіті. Студентам запропоновані теми, пов'язані з освітою для сталого розвитку, інформаційними та комунікаційними технологіями, обговорення питання синергії між освітою та культурою.

Під час практичних занять студенти більш детально зупинились на висвітленні історії освітньої політики ЄС, її нормативно-правовій базі, механізмах реалізації. Запеклі дискусії викликало обговорення питань щодо основних тенденцій у викладанні історії в країнах ЄС: зокрема, питання необхідності поглиблення гуманізації шкільної історичної освіти, багаторакурсності при викладанні історії, мультикультурності як основи історичної свідомості [3]. Студенти говорили про проблемні моменти запропонованих новацій до змісту шкільної історичної освіти в країнах ЄС, а також розмірковували, чи можна розглядати європейський досвід, як

політичну технологію міжнародного примирення, яким має бути підручник зі шкільної історії.

Слід зазначити, що частина практичних занять передбачає групову форму роботи, часто необхідна командна робота. Наприклад, вивчаючи правила успішного пошуку інформації в Інтернеті, студенти працювали в групах. Метод проєктів дозволив студентам знайти відповіді на питання: «Цифрові технології на уроках: користь чи шкода?», «Чи існують якісні ресурси для навчання школярів?», «Чи будуть школярі користуватись проєктом Гутенберга?» [4], та, як відрізнити позитивний та достовірний онлайн-контент від емоційно забарвленого, фейкового.

Інтерес також викликало заняття щодо ефективності соціальних медіа в навчанні. У даному випадку працювали за допомогою методу кейсів. Студенти мали зайняти позицію у питаннях: «Соціальні мережі: за чи проти?», «Соціальні мережі – інструмент підвищення знань?» Також під час практичних занять обговорювали ефективність Інтернет-курсів, вебінарів та можливості їх використання в освітньому процесі, а також, які існують Інтернет-ресурси для успішного викладання історії.

Одне з практичних занять показало, що студенти-історики, масово користуючись «Вікіпедією», разом з тим часто не можуть дати відповіді на прості питання щодо того, хто, де, коли і навіщо її створив, назвати мови, якими написано більшість статей, або, наприклад, дати відповіді на такі питання: хто і навіщо пише статті для «Вікіпедії», чи є у неї редакційна політика, чи можна їй довіряти? Ну і головне, чи може вчитель використовувати «Вікіпедію», чи є вона помічником або ворогом вчителя, чи спонукає до критичного мислення? Маємо сподівання, що після опанування курсу студенти-історики також будуть вмотивовані створювати грамотні, коректні статті для української «Вікіпедії», вміти їх редагувати та вносити необхідні правки.

Інноваціям в освіті було приділено найбільше часу практичних занять. Студентам було запропоновано ознайомитись з європейським досвідом впровадження інновацій в двадцяти спочатку не самих успішних школах країн ЄС [5]. Вивчивши досвід цих шкіл, студенти дійшли цікавих висновків: по-перше, щодо самого трактування поняття інновацій, їх сутності; по-друге, щодо їх складових, а також їх класифікацій в освіті. Треба сказати, що студентам доводилось безпосередньо працювати з сайтом Європейської Комісії, документами ЄС, вдосконалювати свої знання з англійської мови.

У групах ми пробували розібратись з такою технологією навчання як візуалізація. Наскільки вона є доречною, та яким чином може використовуватись на різних етапах уроку історії.

Проектом передбачено написання творчих есе. Залік з курсу – практичний, в проектному методі. Студенти презентують різні, заздалегідь визначені інноваційні освітні технології, з особливою увагою до переваг та недоліків, до специфіки їх впровадження, зокрема, у викладання історії.

Безумовно, курс допомагає майбутнім вчителям оволодіти новітніми технологіями у навчанні історії та підготовки сучасних гуманітаріїв. Важливим є також набуття навичок аналізу системи освіти Європейської союзу та України, щоб у подальшому мати змогу оцінювати, формувати та корегувати освітню політику.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Перелік проектів програми Жан Моне. Електронний ресурс. Режим доступу до ресурсу: <https://erasmusplus.org.ua/projects/zhan-mone/2604-yevropeiskyi-osvitnii-prostir-mozhlyvosti-ta-vyklyky-dlia-ukrainy.html>
2. Schools policy - A whole school approach to tackling early school leaving. Електронний ресурс. Режим доступу до ресурсу: https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/document-library/schools-policy-a-whole-school-approach-to-tackling-early-school-leaving_en
3. Рекомендація СМ / Rec (2011) 6 Комітету міністрів державам-членам «Щодо міжкультурного діалогу і образу Іншого у викладанні історії»: Електронний ресурс. Режим доступу до ресурсу: [http://www.coe.int/t/dg4/education/historyteaching/Source/Results/AdoptedTexts/CM%20Rec\(2011\)6_Ukraine_n.pdf](http://www.coe.int/t/dg4/education/historyteaching/Source/Results/AdoptedTexts/CM%20Rec(2011)6_Ukraine_n.pdf).
4. Project Gutenberg. Електронний ресурс. Режим доступу до ресурсу: <http://www.gutenberg.org/>
5. Study on supporting school innovation across Europe. Електронний ресурс. Режим доступу до ресурсу: <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/innovation>